

УДК 336.132

Плескач В. Л., Кончаковська Е. О.

ПЕРСПЕКТИВИ СТВОРЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО ФІНАНСОВОГО МЕХАНІЗМУ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Розглянуто джерела фінансового забезпечення інноваційно-інвестиційної діяльності в Україні на перспективу, досліджено можливі шляхи створення ефективного фінансового механізму інноваційного розвитку економіки.

Ключові слова: інноваційний розвиток, фінансове забезпечення інновацій, самофінансування.

Насамперед ступінь розвитку економіки визначається характером інноваційно-інвестиційної діяльності. Змінам останніх часів, започаткованим з метою досягнення структурних зрушень в економіці відповідно до вимог сьогодення, притаманне серйозне відставання: за випуском продукції 3-й технологічний уклад в Україні становить майже 58 %, 4-й – 38 % і 5-й – лише 4 % [1]. На цьому етапі розвитку економіки в Україні накопичено недостатньо досвіду самостійної фінансової та грошово-кредитної підтримки значних і системних нововведень, не налагоджено відповідної ринковим умовам взаємодії між суб'єктами господарювання, що стало на заваді ефективній реалізації інвестиційної та структурно-інноваційної політики. Відтак фінансовий механізм інноваційного розвитку вітчизняної економіки потребує оновлення, адекватного сьогоднішнім викликам.

Як правило, виділяють такі основні напрями інноваційної політики: загальні умови (Framework Conditions); науково-технічні бази (Scientific and Technical Base) і систему підготовки та перепідготовки кадрів для розвитку науки і техніки; трансфер-фактори (Transfer Factors); інноваційні динамо (Innovation Dynamo), тобто систему факторів, що формують інновації на рівні підприємств [2]. Останній чинник свідчить про надзвичайно важливу роль підприємств в інноваційному процесі.

Динаміка кількості інноваційно активних підприємств відносно їх загальної кількості свідчить про мінливість цього показника, який коливається в Україні у межах від 10 до 19 % протягом останніх 13 років (рис. 1).

Загальновідомо, що індикатором інноваційного розвитку країни є рівень фінансування науково-технічної сфери. Функція науки залежно від рівня її фінансування може бути соціокультурною (<0,4 % ВВП); пізнавальною (<0,9 % ВВП) або економічною (>0,9 % ВВП). Динаміку показників фінансування наукових та науково-технічних робіт та їх частку у видатках Державного бюджету України та ВВП показано на рис. 2.

В Україні має бути сформована економічна система, яка генерує стимули прискореного розвитку наукомістких виробництв і галузей. Основні зусилля

© Плескач В. Л., Кончаковська Е. О., 2014

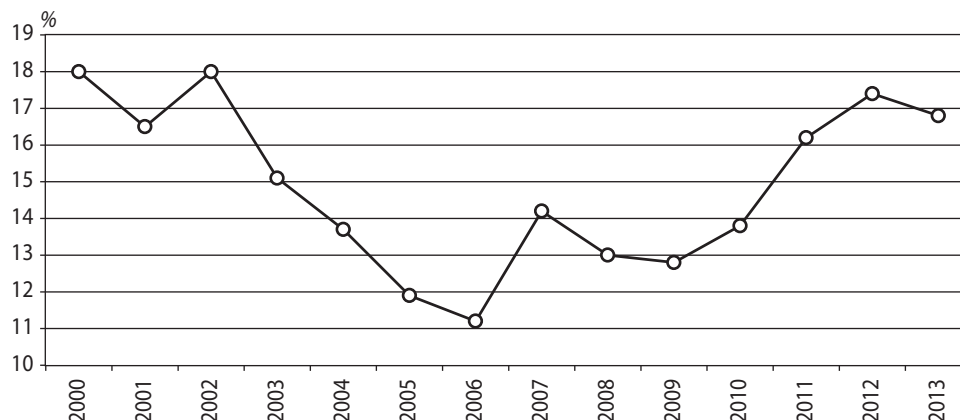

Рис. 1. Динаміка частки інноваційних підприємств у загальній кількості всіх підприємств

Складено за даними Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>.

Рис. 2. Динаміка показників фінансування наукових та науково-технічних робіт та частка видатків на наукові та науково-технічні роботи у видатках державного бюджету та ВВП

Складено за даними Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>.

необхідно спрямувати на зміну структури національного господарства, зосередивши увагу на високотехнологічних галузях з метою інноваційного переозброєння деградуючої матеріально-технічної бази.

Основними причинами, які уповільнюють розвиток інноваційної складової національної економіки, є: спрямованість економічної політики держави

на низькотехнологічні галузі розвитку; недосконалість управління і недостатнє стимулювання інноваційної діяльності; відсутність взаємозв'язку науки і промисловості та співпраці в інноваційних процесах; неналежний трансфер технологій і комерціалізації продуктів інноваційної діяльності; недостатня фінансова підтримка державним сектором.

Як зазначає В. Сизоненко [3], “слабкий зв'язок систем фінансування, кредитування, інвестування зі стимулюванням саме інноваційного розвитку, недостатня державна фінансова підтримка, відсутність податкових преференцій для суб'єктів інноваційної діяльності справляють негативний вплив на становлення інноваційної економіки”.

Ще на початку XXI ст. провідними українськими економістами (зокрема А. С. Гальчинським, В. М. Гейцем, Б. Є. Кваснюком, А. А. Чухном та ін.) було проаналізовано шляхи можливого інноваційного розвитку національної економіки та обґрунтовано необхідність переходу до інноваційно-інвестиційної моделі і сформовано відповідні першочергові завдання. Однак слід вказати на певну фрагментарність досліджень у цій сфері та недостатню увагу, яка приділяється комплексному вирішенню питань фінансового забезпечення інноваційної діяльності.

Перехід до інвестиційно-інноваційної моделі розвитку економіки відбувається досить повільно, без істотних позитивних зрушень. Однією з головних перешкод у реалізації численних програм модернізації основних галузей економіки залишається невирішеність проблеми фінансового забезпечення інноваційної діяльності в Україні, від створення ефективного фінансового механізму якої залежить піднесення галузей із високим технологічним рівнем, виготовлення конкурентоспроможної продукції, збалансування рівнів соціально-економічного розвитку регіонів та зростання національної економіки загалом.

Визначимо головні складові формування фінансового механізму інноваційного розвитку економіки України, а також проаналізуємо його перспективи.

В умовах жорсткої конкуренції за технологічне лідерство на міжнародному рівні перевагу отримують ті країни, економіка яких базується на інноваціях та пов'язаних із ними новітніх технологіях. На сьогодні в Україні не створено ефективного фінансового механізму реалізації пріоритетів інноваційної спрямованості розвитку вітчизняної економіки.

Ключовим фактором економічного зростання країни є її забезпеченість фінансовими ресурсами. Фінансове забезпечення – це діяльність із залучення, розподілу і використання фінансових ресурсів.

На практиці воно реалізується через фінансовий механізм як сукупність форм і методів формування та використання фінансових ресурсів з метою задоволення різноманітних потреб державних структур, суб'єктів господарювання і населення.

Механізм фінансового забезпечення інноваційної діяльності являє собою засіб здійснення фінансового управління на основі нормативно-правового, інформаційно-методичного та організаційного забезпечення, що виникає у зв'язку з пошуком, залученням та ефективним використанням фінансових ресурсів для проектування, розроблення і впровадження інноваційної про-

дукції та послуг. Фінансове забезпечення здійснюється в таких формах: бюджетне та інше фінансування, кредитування, самофінансування.

Одним із важливих джерел фінансування, що гарантує розв'язання масштабних науково-технічних проблем, є кошти державного бюджету, за рахунок яких виконуються інноваційні державні цільові програми.

Слід зазначити, що в 2012 р. обсяг фінансування витрат на виконання наукових і науково-технічних робіт за рахунок державного бюджету збільшився на 10,1 % і становив 4709,1 млн грн, його частка в загальному обсязі фінансування зросла на 4,4 в. п. Частка загального обсягу фінансування витрат у ВВП становила 0,75 %, у тому числі коштів державного бюджету – 0,33 %. Порівнюючи обсяг фінансування витрат на наукові дослідження й розробки в таких державах, як США, Японія, Швеція, Австрія, Німеччина, Ізраїль та інші високорозвинуті держави, який становить від 2,5 до 4,5 % ВВП, можна стверджувати, що вітчизняна інноваційна діяльність повинна бути більш фінансово забезпеченою.

У 2012 р. основним джерелом фінансування витрат на інновації були власні кошти підприємств – 63,9 % загального обсягу витрат (проти 52,9 % у 2011р.) (рис. 3).

Частка кредитів становила 21 % для 67 підприємств (у попередньому році – 38,3 % для 50). Фінансову підтримку держави отримали 27 підприємств із держбюджету і 28 з місцевих бюджетів, загальна частка цих коштів дорівнювала 2,2 % (1,1 %). Збільшилась частка коштів іноземних та вітчизняних інвесторів – з 0,4 і 0,3 % до 8,7 і 1,3 % відповідно. Кількість підприємств, профінансованих ними, також збільшилася з 11 і 14 до 15 і 19.

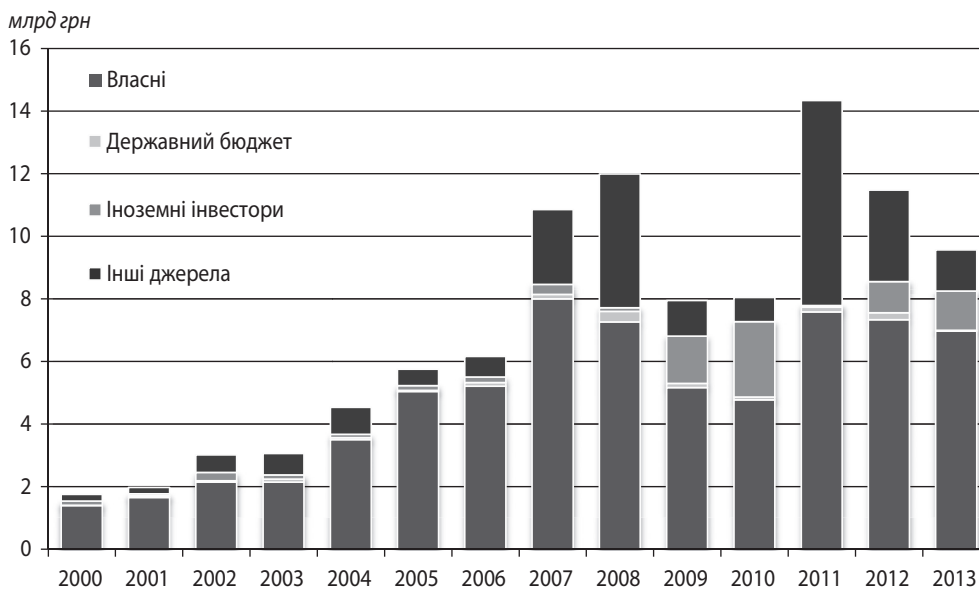

Рис. 3. Динаміка показників джерел фінансування інноваційної діяльності

Складено за даними Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>.

Аналіз розподілу загального обсягу фінансування інноваційної діяльності за джерелами у 2012 р., проведений за даними табл. 1, показує: інноваційна діяльність в Україні переважно інвестується за рахунок власних коштів підприємств (59,2 %); державні та місцеві бюджети майже не беруть участі у фінансуванні інноваційної діяльності підприємств (6,2 і 3,2 % відповідно); кредити банків та інших позик коштів населення на індивідуальне житлове будівництво – 8,3 %.

Т а б л и ц я 1

Динаміка показників капітальних інвестицій за джерелами фінансування, млн грн

Капітальні інвестиції	2010	2011	2012	2013
Усього	189 061	259 932	293 692	267 728
<i>у т. ч. за рахунок:</i>				
– коштів державного бюджету	10 952,2	18 394,6	17 141,2	6 497,8
– коштів місцевих бюджетів	6 367,7	8 801,3	9 149,2	7 219,2
– власних коштів підприємств та організацій	114 964	152 279	175 424	170 676
– кредитів банків та інших позик	23 336,2	42 324,4	50 104,9	40 878,3
– коштів іноземних інвесторів	4 067,7	7 196,1	5 040,6	4 881,2
– коштів населення на будівництво власних квартир	4 654,2	4 470	3 651	6 574,9
– коштів населення на індивідуальне житлове будівництво	16 176	15 102,9	21 975,1	21 770,1
– інших джерел фінансування	8 543	11 363,9	11 206	9 230,9

С к л а д е н о за даними Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>.

Отже, в Україні практично не здійснюється прямої державної фінансової підтримки інноваційної політики й основним джерелом фінансування інноваційної діяльності підприємств є самофінансування переважно за рахунок прибутків та амортизаційних відрахувань.

Використання власних фінансових ресурсів має низку переваг: простота і швидкість залучення; висока віддача за критерієм норми прибутковості капіталу, оскільки не передбачається сплата позикового процента у будь-яких його формах. Використання власних ресурсів істотно знижує ризик неплатоспроможності й банкрутства підприємства, при цьому управління залишається в руках його власників. Проте обмеженість власних фінансових ресурсів значною мірою гальмує розширення інвестицій в інноваційну діяльність підприємств.

Більшість проблем, які виникають у процесі економічної діяльності, переважно пов'язані з обмеженістю власних коштів у вітчизняних підприємств, з одного боку, і проблематичністю отримання фінансових ресурсів із зовнішніх джерел за рахунок кредитування – з другого. Відтак для нарощування інвестиційної активності інноваційного спрямування необхідні: або зростання доходів підприємств (власних коштів), за рахунок яких вони могли б збільшити витрати на інновації, або посилення участі держави, або динамічне зростання іноземних інвестицій.

З огляду на обмежені фінансові можливості держави, фінансово-кредитна політика має будуватися на принципах широкого залучення різних недержавних джерел фінансування.

Залучення коштів приватного і банківського секторів сприятиме забезпеченню належних обсягів фінансування інноваційної діяльності. Для активізації залучення коштів приватного сектору має бути розв'язана проблема інституціонального забезпечення інвестиційно-інноваційного розвитку економіки. Важливим є створення багатоканальної системи фінансування, яка, крім бюджетних коштів, охоплює кошти підприємств, установ, організацій і фізичних осіб, населення та інших джерел. Через неспроможність держави задовольнити повний обсяг фінансових потреб на інноваційний розвиток, недостатній рівень короткострокових та фактичну відсутність довгострокових банківських кредитів виникає необхідність пошуку інших джерел фінансування та вдосконалення наявних із метою розширення інноваційної діяльності.

Банківські установи не налаштовані видавати грошові ресурси на високо ризикові проекти. Причиною цього є те, що фінансування інноваційних підприємств ускладнюється трьома обставинами: ризиками, оскільки інновації спочатку не мають технічної та комерційної апробації, значним обсягом необхідних інвестицій та тривалим проміжком часу до початку надходження прибутку.

Держава має стимулювати залучення приватних інвестицій у науку та науково-дослідні й дослідно-конструкторські роботи шляхом прямих та непрямих методів. До прямих методів належать державні замовлення, цільові субсидії, пільги та гарантування за кредитами, гранти. Кредити під державну гарантію повинні передбачати, що підприємство-позичальник залишається відповідальним за кредит навіть у разі невдачі і сума позики буде стягнена з нього хоч би через ліквідацію підприємства. Це допоможе уникнути негативного досвіду надання державних гарантій та збільшення заборгованості підприємств перед державою.

Одним із головних напрямів підтримки розвитку інноваційної діяльності може стати державний механізм стимулювання комерційних банків до надання пільгових позик інноваційним підприємствам (стартапам). Необхідно розвивати також механізм довгострокового кредитування через інструменти рефінансування комерційних банків.

Не менш важливе стимулювання розвитку небанківського сектору України, а саме: фондів підтримки підприємництва, інноваційних та інвестиційних фондів, страхових, лізингових компаній, фінансово-кредитних установ, гарантійних, венчурних фондів тощо.

Залучення іноземного капіталу також є важливим фактором фінансування інноваційної діяльності для розвитку інноваційних проектів різного рівня. Одним із основних стримуючих факторів для активізації іноземних інвестицій у високотехнологічний сектор є високі ризики (законодавчий, загально-економічний, валютний, політичний). За оцінкою Європейського центру досліджень ризик інвестицій в Україну становить більше 80 %.

Щодо світових показників, то у доповіді "Global R&D Funding Forecast" інституту "Battelle Memorial Institute" зазначено, що 97,3 % усіх загальносвітових інвестицій в інноваційну діяльність сконцентровано у 40 країнах.

Валові внутрішні витрати на науково-дослідні роботи – це основний показник, що використовується для порівняння валових внутрішніх витрат на дослідження і розробки всіма підприємствами-резидентами, науково-дослідними інститутами, університетами, лабораторіями та ін. і не включає витрат підприємств на дослідження і розробки, виконані за кордоном. Найбільша питома вага валових внутрішніх витрат на інновації у 2013 р. у США – 450 млрд дол., Китаї – 258 млрд та Японії – 163 млрд дол. Україна посідає 39-те місце, що дає можливість сподіватися на успішний розвиток у загальносвітовому вимірі (табл. 2).

Згідно з Основними напрямками бюджетної політики на 2015 рік ключовим пріоритетом національної економічної політики є забезпечення економічного відновлення, закладення основ кардинальної реструктуризації економіки відповідно до інноваційної моделі шляхом створення привабливого інвестиційного клімату, належних умов розвитку малого і середнього підприємництва, стимулювання національного бізнесу у виробництві конкурентних товарів і послуг та їх виведення на міжнародні ринки, реалізація послідовної державної гуманітарної політики. Відтак вагомості набувають питання:

- створення державного дорожнього фонду;
- активізації роботи із залучення коштів інвесторів для розвитку транспортно-дорожнього комплексу на умовах державно-приватного партнерства, концесії;
- продовження системних реформ в агропромисловому комплексі з використанням комплексного підходу до розвитку різних форм господарювання, зокрема малого та середнього товаровиробництва, що мають важливе соціально-економічне значення для сільських громад та розвитку соціальної сфери сільських територій загалом, розбудови інфраструктури аграрного ринку, реалізації інвестиційно-інноваційних проектів в агропромисловому комплексі, а також спрощення дозвільних процедур та запровадження європейської моделі здійснення контролю за безпечністю та якістю харчових продуктів;
- подальше посилення екологічної складової у розвитку національної економіки з метою досягнення безпечного для здоров'я людини стану навколишнього природного середовища;
- підвищення рівня раціонального використання водних ресурсів та ефективності водокористування шляхом приведення вартості послуги з подачі води у відповідність з економічно обґрунтованою;
- активізації діяльності, спрямованої на реалізацію надлишкового озброєння, військової та спеціальної техніки Збройних сил України та відчуження земельних ділянок, які вивільняються у процесі їх реформування;
- урегулювання питань формування державного замовлення у сферах телебачення, радіомовлення (виробництво, трансляція) і кінематографії;
- посилення відповідальності виконавців наукових досліджень та науково-технічних розробок за порушення бюджетного законодавства під час використання бюджетних коштів;
- удосконалення механізму державної підтримки державних вугледобувних підприємств з урахуванням міжнародного досвіду;

Таблиця 2

Валові внутрішні витрати на науково-дослідні та дослідно-конструкторські розробки

№ з/п	Країна	2012		2013		2014	
		ВВП, млрд дол. США	Валові внутрішні витрати на НДДКР млрд дол. США % від ВВП	ВВП, млрд дол. США	Валові внутрішні витрати на НДДКР млрд дол. США % від ВВП	ВВП, млрд дол. США	Валові внутрішні витрати на НДДКР млрд дол. США % від ВВП
1	США	15 940	447 2,8	16 195	450 2,8	16 616	465 2,8
2	Китай	12 610	232 1,8	13 568	258 1,9	14 559	284 2,0
3	Японія	4 704	160 3,4	4 798	163 3,4	4 856	165 3,4
4	Німеччина	3 250	92 2,8	3 266	92 2,8	3 312	92 2,9
5	Південна Корея	1 640	59 3,6	1 686	61 3,6	1 748	63 3,6
6	Франція	2 291	52 2,3	2 296	52 2,3	2 319	52 2,3
7	Великобританія	2 375	43 1,8	2 408	44 1,8	2 454	44 1,8
8	Індія	4 761	40 0,9	4 942	42 0,85	5 194	44 0,9
9	Росія	2 555	38 1,5	2 593	38 1,5	2 671	40 1,5
10	Бразилія	2 394	30 1,3	2 454	31 1,3	2 515	33 1,3
...
39	Україна	341	3 0,9	341	3 0,9	348	3 0,9
Глобальні витрати		83 434	1517 1,8	85 751	1558 1,8	88 733	1618 1,8

Складено за даними: 2014 Global R&D Funding Forecast [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.battelle.org/docs/tpp/2014_global_rd_funding_forecast.pdf?sfvrsn=4.

- прийняття Національного плану дій з енергоефективності на період до 2020 року та Національного плану дій з відновлювальної енергетики на період до 2020 року;
- забезпечення доступності кредитів для реалізації інвестиційних та інноваційних проектів шляхом надання часткової компенсації процентних ставок за кредитами у пріоритетних галузях національної економіки з урахуванням міжнародного досвіду, нових механізмів для підвищення доступності та здешевлення вартості кредитів для вітчизняних виробників товарів та послуг, зокрема суб'єктів малого та середнього бізнесу [4].

Проаналізуємо тенденції вітчизняної політики щодо підтримки інноваційних процесів.

Так, у 2012 р. інноваційною діяльністю в промисловості займалися 1758 підприємств, або 17,4% обстежених промислових підприємств (у 2011 р. – 1679 підприємств, або 16,2 %).

Протягом звітнього періоду успішними інноваторами (впровадили у виробництво нові види продукції та інноваційні процеси) були 1371 підприємство, що на 3,3 % більше, ніж у 2011 р. У 2012 р. 704 підприємства впровадили 3403 найменування інноваційної продукції. З них нові види машин, устаткування, прилади, апарати тощо – 942 найменування. Новими виключно для ринку були 672 найменування.

Кількість інноваційно активних підприємств у переробній промисловості становила 1581, у виробництві та розподіленні електроенергії, газу та води – 131, добувної промисловості – 46 (рис. 4).

Інноваційні процеси впроваджували 703 підприємства, з яких 598 – упровадили 2188 нових або вдосконалених методів обробки та виробництва продукції, зокрема маловідходних і ресурсозберігаючих – 554 процесів. Організаційні інновації здійснювали 147 підприємств. Нові маркетингові концепції (стратегії) у звітньому періоді запровадили 178 підприємств.

У 2012 р. наукові та науково-технічні роботи виконували 1208 організацій, майже половина з яких належать до підприємницького сектору економіки, 41,1 % – державного, 14,6 % – галузі вищої освіти й одна організація – до приватного неприбуткового сектору. В розподілі за галузями наук порівняно з 2011 р. частка наукових установ академічного профілю скоротилася на 1,6 %, організацій галузевого профілю та вищих навчальних закладів збільшилась на 0,6 %.

Щодо підготовки наукових кадрів, то за останні 12 років кількість аспірантур зросла на 25 %, докторантур – на 30 %; відповідно зросла й кількість бажаючих отримати певний науковий ступінь: чисельність аспірантів – на 44 % (із 23 до 34 тис.), докторантів – на 60 % (із 1,1 до 1,8 тис.). При вищих навчальних закладах працюють 48 % (251) аспірантур і 62 % (168) докторантур; при науково-дослідних інститутах – відповідно 52 % (270) і 38 % (103). Найбільша кількість аспірантів і докторантів навчається в галузі економічних і технічних наук.

Намітилася тенденція до збільшення частки тих, хто закінчив аспірантуру й докторантуру із захистом дисертації: кандидатської – з 16 % у 2000 р. до 25 % – у 2012 р., докторської – відповідно з 9 до 33 %.

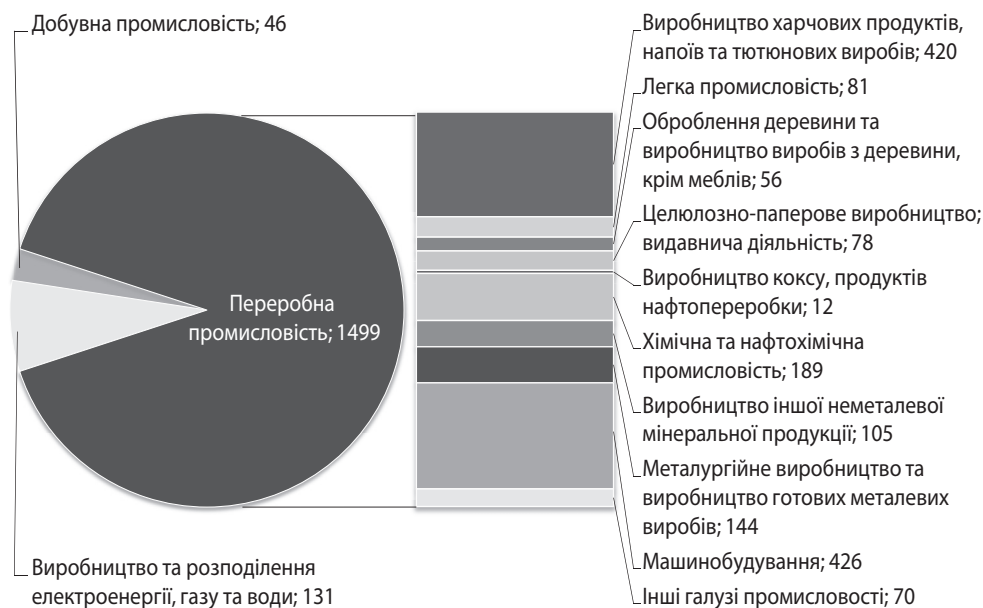

Рис. 4. Кількість інноваційно активних підприємств у 2012 р.

Складено за даними Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>.

Загальна чисельність працівників організацій, які виконували наукові й науково-технічні роботи, у 2012 р. становила 129,9 тис. осіб, що менше на 3,6 % порівняно з 2011 р., у тому числі дослідників – на 2,5 %, техніків – на 7,9 %, допоміжного персоналу – на 3,7 %, інших працівників – на 3,8 %. Слід зазначити, що з року в рік зростає чисельність фахівців вищої кваліфікації, які працюють у різних сферах економіки України.

Щодо джерел фінансування, то у 2012 р. загальний обсяг витрат на виконання наукових і науково-технічних робіт власними силами організацій становив 10 558,5 млн грн, зменшившись порівняно з 2011 р. на 0,6 %, зокрема матеріальні витрати – на 1,4 %, капітальні витрати – на 10,9 %, з яких витрати на придбання устаткування – на 14,5 %. Разом із тим витрати на оплату праці змін майже не зазнали.

Як і раніше, в Україні майже чверть загального обсягу витрат було спрямовано на виконання фундаментальних досліджень, які на 95 % фінансувалися за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів. Частка витрат на виконання прикладних досліджень становила 18,4 %, три чверті яких асигнувалися за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів і 14,8 % – коштів підприємницького сектору.

Список десяти світових лідерів у сфері інновацій практично не змінився порівняно з попереднім роком. Глобальний індекс інновацій складається з 80 різних змінних, які детально характеризують інноваційний розвиток країн світу, що перебувають на різних рівнях економічного розвитку. Автори дослідження вважають, що успішність економіки пов'язана з наявністю як інноваційного потенціалу, так і умов для його втілення.

У рейтингу країн світу за рівнем інноваційних можливостей і результатів 2013 р. перше місце посідає Швейцарія. У трійку лідерів входять Швейцарія, Швеція та Великобританія, далі – Нідерланди, Сполучені Штати Америки, Фінляндія, Гонконг, Сінгапур, Данія та Ірландія. США залишаються інноваційним лідером, однак демонструють відносне зниження показників у таких сферах, як освіта, підготовка кадрів і розвиток інновацій (табл. 3).

Т а б л и ц я 3

Глобальний індекс інновацій у 2013 р.

Країна	Бал	Рейтинг
Швейцарія	66,6	1
Швеція	61,4	2
Великобританія	61,2	3
Нідерланди	61,1	4
США	60,3	5
Фінляндія	59,5	6
Гонконг (Китай)	59,4	7
Сінгапур	59,4	8
Данія	58,3	9
Ірландія	57,9	10
...
Україна	35,8	71

Складено за даними: The Global Innovation Index 2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.globalinnovationindex.org/content.aspx?page=gii-full-report-2013#pdfopener>.

Щодо України, то у 2013 р. вона посіла 71-ше місце проти 63-го у 2012 р. в загальному рейтингу, тобто змістилася на 8 позицій нижче. Польща піднялася на 44-те місце.

Дефіцит фінансових ресурсів для інноваційної діяльності зрештою призвів до втрати вітчизняних пріоритетів у сфері інновацій.

Ключовим питанням інтенсифікації інвестиційно-інноваційних процесів залишається створення ефективного механізму фінансування інноваційного розвитку України.

Основні напрями удосконалення інноваційної політики полягають у:

- 1) формуванні національних інституційних та інших рамок, зокрема правових, фінансово-економічних та інших аспектів, у частині змін:
 - а) нормативно-правового забезпечення інноваційної діяльності для посилення державного внутрішнього контролю за цільовим використанням бюджетних коштів;
 - б) інституційного забезпечення для консолідації діяльності інституцій у сфері інновацій, наприклад, із Державного агентства з інвестицій та управління національними проектами, Державного агентства з питань науки, інновацій та інформатизації України, Державної інноваційної фінансово-кредитної установи сформувати єдину структуру з повноваженнями вказаних інституцій, яка відповідає як головний розпорядник бюджетних коштів за інноваційну діяльність у державі

з метою координації на національному, регіональному та місцевому рівнях і сприяння міжсекторальної і міжвідомчої взаємодії у реалізації інноваційної політики;

- в) фінансового забезпечення;
- 2) формуванні інформаційних баз даних щодо розвитку науково-технічного потенціалу України;
 - 3) посиленні обміну трансфер-факторами між науково-освітніми закладами та підсиленні виробничих зв'язків між підприємствами і науково-дослідними й освітніми інститутами;
 - 4) підтримці інноваційних динамо, що формують інновації на рівні підприємств, університетів та інших наукових закладів, зокрема через упровадження інноваційних ваучерів.

Потрібно розробити концепцію довгострокового розвитку національної інноваційної системи як єдиний документ, що інтегрує всі ініціативи, пов'язані з інноваційною діяльністю з метою підвищення ефективності інноваційної політики.

З урахуванням обмежених фінансових ресурсів на інновації науково-дослідних інститутів, слід забезпечити бюджетне фінансування трансферу технологій та комерціалізації наукових продуктів. Необхідними заходами підтримки інновацій є внесення змін до чинного законодавства, що формує систему оподаткування, яка передбачає надання податкових пільг для капіталів, задіяних саме в інноваційних проектах. В умовах загострення економічної конкуренції на перспективних напрямках зростання світового ринку в Україні важливо створити сприятливе нормативно-правове та інвестиційне середовище для формування ефективної і стабільної державної інноваційної політики. Відповідно до визначених пріоритетних напрямів структурної перебудови економіки України необхідна належна державна підтримка щодо створення фінансової інфраструктури інноваційної діяльності, включення до міжнародної системи виробничої та науково-технічної кооперації. Сьогодні перед Україною постала необхідність ґрунтовного коригування економіки з перспективою вступу до ЄС, мета якого – економічне зростання та набуття нею інноваційного спрямування як основи сталого економічного розвитку.

Список використаних джерел

1. *Гець В. М.* Стратегічні виклики 21 століття суспільству та економіці України / В. М. Гець, В. П. Семиноженко, Б. Є. Кваснюк. – К. : Фенікс, 2007. – 539 с.
2. *Инновации в экономике – текущие научные проблемы Восточной Европы* : монография. – Люблин : Политехника Любельська, 2013. – С. 95.
3. *Сизоненко В. О.* Фінансування інноваційно орієнтованої економіки в умовах інституціональної невизначеності / В. О. Сизоненко // *Фінанси України*. – 2013. – № 5. – С. 80–89.
4. Проект Основних напрямів бюджетної політики на 2015 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/publish/article/main?art_id=398593&cat_id=398592.

*Стаття надійшла до редакції
9 червня 2014 року*